

Michal Novotný
predseda senátu, Krajský súd v Trnave

POSTÚPENIE POHĽADÁVKY V HMOTNOM PRÁVE

Justičná akadémia, Pezinok
27. november 2019

Úvod

• Zmena veriteľa – rôzne inštitúty

- 1) Zmluvné postúpenie pohľadávky
- 2) Zmluvné inštitúty založené na postúpení
- 3) Zabezpečovacie postúpenie
- 4) Dohoda o zrážkach zo mzdy
- 5) Zákonná cesia (subrogácia)

---

1) Zmluvné postúpenie (1)

• Ekonomický význam

- majetková výmena
- prenos kreditného rizika
- riadenie finančných tokov

---

1) Zmluvné postúpenie (2)

• Občiansky zákonník

- § 524 až 530

• Osobitné úpravy

- § 149 zákona č. 461/2003 Z. z. o SP
- § 89 Colného zákona č. 199/2004 Z. z.
- § 61e, 61f, 85g zákona č. 581/2004 Z. z. o ZP
- § 22 zákona č. 371/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu

---

1) Zmluvné postúpenie (3)

• Postúpenie podľa OZ

- veriteľ
- pohľadávku
- písomnou
- zmluvou
- iného

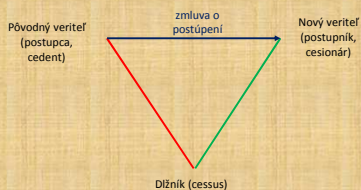

---

1) Zmluvné postúpenie (4)

• Trojstranný vzťah

---

1) Zmluvné postúpenie (5)

• Veriteľ

- ten, komu patrí právo na plnenie (§ 488 OZ)
- dobromyseľné nadobudnutie od neveriteľa?
  - § 446 ObchZ – nejde o tovar
  - § 93 zákona č. 7/2005 Z. z. – nejde o vecné právo
  - ale: § 41a ods. 2 OZ – simulovaný úkon!

---

1) Zmluvné postúpenie (6)

- ČR: § 1109 + 979 (n)OZ – ako hnutelná vec nezapísaná do ver. zoznamu => doktrína pripúšťa
- Rakúsko: § 367 VOZ – len hnutelná vec
- chýba ochranný účel (publicita, držba, pokojný stav...)
- ale: cenné papiere (rubopis)

---

1) Zmluvné postúpenie (7)

• Pohľadávka

- § 118 ods. 1 OZ – predmet právnych vzťahov
- = právo na plnenie zo záväzkového vzťahu (§ 488 OZ)
  - peňažné / nepeňažné
  - splatné / nesplatné
  - existujúce / budúce / podmienené

---

1) Zmluvné postúpenie (8)

• Peňažné

- na dividendu, a to aj budúcu (2 Obo 162/2007)
  - § 178 ods. 2 ObchZ?
- na kúpnu cenu, aj keď zmluvu bolo možné do určitej doby zrušiť (4 MOBdo 2/2011)
  - nároky z väd (na zľavu)?
- na vydanie vyrovnacieho podielu podľa zákona č. 42/1992 Zb. (4 Cdo 4/2008)

---

1) Zmluvné postúpenie (9)

- na vydanie bezdôvodného obohatenia (R 43/2002)
- na zaplatenie úhrady za zdrav. starostlivosť (R 86/2004)
- na náhradu škody pri výkone verejnej moci (1 MCdo 8/2007, R 50/2010)
- ale nie: práva zo zmenky na rad – len rubopis (R 50/2005)

---

1) Zmluvné postúpenie (10)

• Nepeňažné

- na vydanie prepravovanej zásielky (§ 613 ods. 2 ObchZ)
- na prepravu („cestovný lístok“, čl. 11 § 5 CIV)
- na prevádzku dopr. prostriedku (§ 640 ObchZ)
- na dodanie tovaru / vecí (napr. § 411 ObchZ)
  - ale: právo na odovzdanie akcií „zrejme nepostupiteľné“ (obch. R 16/2010)
- na výkon práva z vecného bremena *in rem*

---

1) Zmluvné postúpenie (11)

- na vydanie veci podľa zákona č. 87/1991 Zb. (4 Cdo 182/2007)
- na náhradu podľa zákona č. 503/2003 (5 Cdo 129/2018)
  - ide o majetkové práva zo záväzkového vzťahu?
- **porovnaj:** nemožno postúpiť práva zo súdneho sporu o určenie vlastníctva a práva na majetok (= právo osoby domáhajúcej sa určenia vlastníckeho práva) – potrebná je zmluva o prevode vlastníctva (4 Cdo 113/2006, podobne 1Co 2/2011)

---

1) Zmluvné postúpenie (12)

• Určenie pohľadávky

- dostatočne určité
  - **ale:** nemusí byť ustálená (5 Obdo 10/2008)
- dlžník, právny dôvod (odkaz na zmluvu, faktúru...)
  - ak zo zmluvy plynie viac nárokov, musí byť jasne určený
- => neplatnosť pre neurčitosť (§ 37 ods. 1 OZ)
- neurčitá je zmluva o postúpení pohľadávky „zo zmluvy o prevode ochranných známk“, ak takýchto zmlúv z jedného dňa medzi tými istými stranami je viac (6 Obo 21/2008)

---

1) Zmluvné postúpenie (13)

• postačuje určitosť medzi stranami?

- „*pokiaľ identifikácia pohľadávky nie je medzi účastníkmi zmluvy o postúpení pohľadávky sporná..., je dostatočne identifikovaná, aj prílohou k zmluve..., je takáto zmluva platnou zmluvou...*“ (2 Obo 162/2007)
- „*Je nepochybné, že účastníci zmlúv o postúpení pohľadávok mali vedomosť, konkrétne ktoré pohľadávky sú predmetom postúpenia, keďže ďalším úkonom došlo k vzájomnému započítaniu pohľadávok...*“ (5 Obdo 52/2011)

---

1) Zmluvné postúpenie (14)

- nevážnosť zmluvy (§ 37 ods. 1 OZ) pri jej zmene?

• „zo skutočnosti, že po postúpení pohľadávky zo zmluvy o dielo ešte došlo k zníženiu celkovej pohľadávky vo vzťahu medzi postupcom a dlžníkom až na konečnú sumu..., dovolací súd vyvodil, že zmluva o postúpení pohľadávok je absolútne neplatným právnym úkonom, pretože nebola urobená vážne, a platným právnym úkonom je až zmluva o postúpení pohľadávok z 28.01.2003, i keď bola označená ako dodatok“ (5 Obdo 18/2008)

---

1) Zmluvné postúpenie (15)

- všeobecný princíp – ochrana autonómie vôle, preferencia platnosti

• »Úloha všeobecného súdu... nespočíva vo „vyhľadávaní“ dôvodov neurčitosti predmetu zmluvy (prípadne iných dôvodov jeho neplatnosti), ale v poskytnutí súdnej ochrany... Táto má byť založená okrem iného aj na zohľadnení a plnej aplikácii všetkých zákonných kritérií platných pre výklad právnych úkonov a súčasnej preferencii výkladu v prospech platnosti, a nie neplatnosti právneho úkonu.« (I. ÚS 640/2014)

---

1) Zmluvné postúpenie (16)

- Časť pohľadávky (porov. R 147/2014)

- jednotná – stačí suma
- samostatný skutkový základ – musí byť vymedzená
  - príslušenstvo (§ 524 ods. 2 OZ)
- následné zmeny
  - zľava – pomerne
  - plnenie – § 330 ObchZ, § 566 OZ?
- rozpor s dobrými mravmi – na škodu dlžníka

---

1) Zmluvné postúpenie (17)

- výnimky

- v exekúcií účinné len postúpenie celého nároku - § 37 ods. 1 EP
- v oddĺžení takisto - § 169 ods. 2 ZKR
  - neplatnosť?

---

1) Zmluvné postúpenie (18)

- Hromadné postúpenie (globálna cesia)

- všetky pohľadávky veriteľa / z určitých vzťahov
- požiadavka určitosti (§ 37 ods. 1 OZ)
  - obsah úkonu ≠ individualizácia pohľadávky
  - „pohľadávky prevzaté od peňažných ústavov, ktoré mali sídlo v SR“ (1 MObdov 8/2008)
- účinky – okamihom vzniku pohľadávok
  - ale: platí § 526 OZ!

---

1) Zmluvné postúpenie (19)

- stret globálnych cesí

- dedenie (§ 574 OZ)
- zlúčenie / splynutie (§ 69 ods. 3, 4 ObchZ)
- výklad
- obmedzenie globálnych cesí
- druhá cesia nemá účinky (*prior tempore...*)
- nemožnosť plnenia u oboch cesí

---

1) Zmluvné postúpenie (20)

• Písomná (zmluva)

- § 40 ods. 3, 4 a 5 OZ
  - podpis konajúcej osoby
  - elektronické úkony
  - úradná zápisnica
- § 46 ods. 2 OZ
  - podpisy nemusia byť na tej istej listine!
    - výmena listov, zmluva + opčné vyhlásenie
    - možno odkazovať na prílohy vrátane VOP (aj § 273 ObchZ)

---

1) Zmluvné postúpenie (21)

• (Písomná) zmluva

- zmluvný typ?
  - označenie ako „kúpna zmluva“ nevadí (3 Cdo 327/2008)
- uzatváranie – § 43a až 44 OZ
- vady
  - neplatnosť
  - relatívna neplatnosť (omyl)
  - odporovateľnosť (§ 42a OZ, § 57 a nasl. ZKR)
    - uspokojenie príkazom pohľadávky!

---

1) Zmluvné postúpenie (22)

- odplatosť / bezodplatosť?
  - nemusí byť vyjadrená (3 Obo 7/2012)
  - ak nie je vyjadrená odplata, je bezodplatná (2 Obo 6/2013)
- podmienka
  - odkladacia
  - rozvázovacia
    - pohľadávky späť na postupcu (1 Obo 220/2006)
      - recedovanie? analogicky § 526 OZ
    - vrátenie pohľadávok? judikatúra nepripúšťa (4 Obo 205/2007)

---

1) Zmluvné postúpenie (23)

- odstúpenie
  - § 48 OZ, § 344 ObchZ
  - § 507 ods. 1, § 517 ods. 1, § 597 OZ
  - § 345, 346 ObchZ
    - recedovanie

---

1) Zmluvné postúpenie (24)

- Inej osobe
  - aj dlžník => splynutie (§ 584 OZ)
- Dôsledky
  - zmena veriteľa účinnosťou zmluvy
    - bez ohľadu na oznámenie dlžníkovi (3 Cdo 65/2015)
  - povinnosti postupcu (§ 526, 528 OZ)
  - obsah záväzkového vzťahu sa nemení!

---

1) Zmluvné postúpenie (25)

- veriteľ zostáva protistranou dlžníka v právnom vzťahu
  - zostáva zaviazaným z právneho vzťahu
  - možno voči nemu uplatňovať námietky
    - námietka vzájomného plnenia - § 325 ObchZ, § 560 OZ
    - uplatnenie relatívnej neplatnosti - § 40a OZ
    - nárok z väd - § 436 ObchZ
    - odstúpenie

---

1) Zmluvné postúpenie (26)

- Príslušenstvo a práva spojené s pohľadávkou
  - prechádzajú zo zákona, aj keď to nie je dohodnuté
    - ale: prípustná odchýlna dohoda (R 34/1999)
  - príslušenstvo - § 121 ods. 3 OZ
    - úroky, úroky z omeškania, náklady spojené s uplatnením
      - trovy konania?
  - rozhodcovská zmluva
    - § 3 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z.
    - § 3 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z. z.

---

1) Zmluvné postúpenie (27)

- právo na splnište - § 335 ObchZ, § 567 ods. 1 OZ
- právo voľby plnenia - § 327 ObchZ
- právo žiadať určenie splatnosti - § 564 OZ, § 341 ObchZ
- právo žiadať zaplatenie celého záväzku - § 565 OZ
- právo na vyúčtovanie
- podriadenosť pohľadávky - § 408a ObchZ
- právo žiadať sumu z notárskej úschovy
- právo odporovať? - § 42a OZ

---

1) Zmluvné postúpenie (28)

- zmluvná pokuta
  - nie je príslušenstvo, ale zabezpečenie
  - len po postúpení?
- záložné právo (§ 151c ods. 1 OZ)
  - v pôvodnom poradí (5 Obo 26/2008) vrátane práva vykonať ho dobrovoľnou dražbou (3 Cdo 156/2009, 5 Cdo 83/2011)
- zabezpečenie ručiteľom (§ 307 ods. 3 ObchZ)
  - 1 ObdoV 19/2010
  - v OZ vyplýva z § 528 (porov. R 29/2008)
- zabezpečovací prevod práva?

---

1) Zmluvné postúpenie (29)

• Obmedzenie postúpenia

- všeobecne - § 525 OZ
- iné
  - § 604 OZ (predkupné právo)
  - § 844 OZ (právo na dôchodok)
  - § 318 ObchZ (postúpenie práva z bankovej záruky)
- osobitné predpisy

---

1) Zmluvné postúpenie (30)

• Všeobecné obmedzenie (§ 525 OZ)

- pohľadávka, ktoré zaniká smrťou
- pohľadávka, ktorej obsah by sa zmenou veriteľa zmenil
- pohľadávka, pokiaľ nemôže byť postihnutá „výkonom rozhodnutia“
- pohľadávka, ak by postúpenie odporovalo zákonu
- pohľadávka, ak by postúpenie odporovalo dohode s dlžníkom

---

1) Zmluvné postúpenie (31)

• Pohľadávky, ktoré zanikajú smrťou

- na bolestné a SSU (§ 444 OZ, zákon č. 437/2004 Z.z.)
  - aj právoplatne prisúdené (R 20/1966)
  - ale: nie trovy konania o bolestné a SSU (R 2/2015)
- z vecného bremena *in personam* (§ 151p ods. 4 OZ)
- z ochrany osobnosti – vrátane náhrady nemajetkovej ujmy
  - právo manželky, detí a rodičov (§ 15 OZ) je samostatné právo (R 53/1996)

---

1) Zmluvné postúpenie (32)

• **Pohľadávky, ktorých obsah by sa zmenou veriteľa zmenil**

- právny vzťah založený na dôvere veriteľa a dlžníka (takto R 42/2002)
  - „osobná“ pôžička (v rodinnom kruhu)
  - nárok na uzavretie budúcej zmluvy - § 50a OZ
- nárok SKP na vydanie výťažku z dražby do konkurznej podstaty (4 Obo 290/2006)

---

1) Zmluvné postúpenie (33)

• **Pohľadávky, pokiaľ nemôžu byť postihnuté výkonom rozhodnutia**

- = nepostihnuteľné exekúciou (§ 223 EP)
  - len v rozsahu nepostihnuteľnosti
  - ≠ pohľadávka voči povinnému, ktorého majetok je nepostihnuteľný (chybne: 3 Cdo 2/2016)
- pohľadávky z účtu § 104 EP
  - do 165 €
  - určené na výplatu miezd vyhlásením povinného (=dlžníka)
  - zaslaná mzda v nezraziteľnej výške (§ 69 EP)

---

1) Zmluvné postúpenie (34)

- iné pohľadávky - § 111
  - príspevok pri narodení dieťaťa (zák. 382/2013 Z. z.)
  - príspevok na pohreb (zák. 238/1998 Z. z.)
  - dávka v hmotnej núdzi (§ 25 ods. 3 zák. 417/2013 Z. z.)
  - príspevky na kompenzáciu ŤZP
    - zákaz postúpenia - § 49 ods. 1 zák. 447/2008 Z. z.
  - opatrenia SP ochrany detí a SP kurately finančného charakteru (zák. 305/2005 Z. z.)
  - náhradné výživné
    - zákaz postúpenia - § 15 ods. 2 zák. 200/2008 Z. z.

---

1) Zmluvné postúpenie (35)

- príspevky na podporu náhradnej starostlivosti (§ 12 ods. 2 zák. č. 627/2005 Z. z.)
- štátne sociálne dávky
  - rodičovský príspevok (§ 7 ods. 8 zák. 571/2009 Z. z.)
  - prídavok na dieťa (§ 13 ods. 8 zák. 600/2003 Z. z.)
  - príplatok k dôchodku politickým väzňom (zák. 274/2007 Z. z.)
  - príspevok športovému reprezentantovi (zák. 112/2015 Z. z.)
  - vianočný príspevok (zák. 592/2006 Z. z.)

---

1) Zmluvné postúpenie (36)

- DPH, za ktorú ručí dlžník povinného (§ 69 ods. 14 zák. 222/2004 Z. z.)
  - povinný má pohľadávku za dodanie tovaru/služby voči platiteľovi DPH
  - dlžník povinného ručí za DPH povinného, ak mal / mohol vedieť, že DPH nebude zaplatená
  - => pohľadávku vo výške dane u povinného nemožno postihnúť
  - zistiteľné pre tretie osoby?

---

1) Zmluvné postúpenie (37)

- pohľadávky z majetkových práv autorov - § 112 ods. 1 EP
  - majetkové práva samotné nepostihnuteľné (§ 20 ods. 2 AZ)
  - len 2/5, resp. 3/5 na prednostné pohľadávky
  - => zvýšok postupiteľný
- pohľadávky z práv výkonných umelcov - § 112 ods. 3 EP
  - § 98 ods. 2 AZ
  - platí to isté

---

1) Zmluvné postúpenie (38)

• Pohľadávky, pokiaľ postúpenie odporuje zákonu

- systematické zaradenie – ide o *leges speciales*
- nemožno postúpiť:
  - pohľadávky z poistenia zásielky pri CMR (čl. 41 Dohovoru o CMR)
    - neplatí pre nároky z iného poistenia
  - osobitný príspevok baníkom (§ 10 ods. 1 zák. 98/1987 Zb.)
  - pohľadávky voči banke počas prvých 6 mesiacov nútenej správy (§ 59 zák. 483/2001 Z. z.)

---

1) Zmluvné postúpenie (39)

- dávku soc. zabezpečenia policajtov (§ 112 zák. 328/2002 Z. z.)
- dávku soc. poistenia (§ 119 zák. 461/2003 Z. z.)
- náhrada za obmedzenie užívania v ochranných pásmach vodárenských zdrojov (§ 32 ods. 10 zák. 364/2004 Z. z.)
- úhrada za sociálne služby (§ 92 ods. 12 zák. 448/2008 Z. z.)
- nárok na vrátenie dane, daň, preplatku a iné daň. nároky (§ 79 ods. 12 zák. 563/2009 Z. z.)
- pohľadávky voči poisťovni/zaistovni počas prvých 6 mesiacov nútenej správy (§ 153 ods. 2 zák. 39/2015 Z. z.)
- právo užívania vodnej plochy (§ 33 ods. 10 zák. 216/2018 Z. z.)

---

1) Zmluvné postúpenie (40)

• obmedzené postúpenie:

- pohľadávky obcí a samosprávnych krajov
  - schválenie zastupiteľstva
- pohľadávky verejnoprávnych inštitúcií
  - RTVS, Matica slovenská, Sociálna poisťovňa, verejné vysoké školy, Slovenská národná akreditačná služba
  - potrebný súhlas samosprávneho orgánu, ak odplata menej ako 80 % nominálnej hodnoty (§ 13 ods. 1 zák. 176/2004 Z. z.)

---

1) Zmluvné postúpenie (41)

• Postúpenie pohľadávky banky

- § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z.

„Ak je napriek písomnej výzve banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškani so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku, môže banka svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť inej osobe aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho prislúšenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke presiahol jeden rok.“

---

1) Zmluvné postúpenie (42)

- zákonné podmienky postúpenia bez súhlasu klienta

- nedodržanie => postúpenie v rozpore so zákonom (R 60/2018, predtým podobne 5 Obo 27/2013)

- a contrario: postúpenie so súhlasom klienta možné vždy

- ale: nedodržanie podmienok súhlasu => postúpenie odporuje dohode s dlžníkom (R 46/2009)

---

1) Zmluvné postúpenie (43)

- 90 dní nepretržitého omeškania napriek výzve

- „napriek... výzve“ = obdobie sa počíta až po výzve

- výzva – písomná (§ 40 OZ)

- obsah – prejav vôle, že banka žiada zaplatiť určité omeškané nároky

- účinky od dôjdenia (§ 45 ods. 1 OZ)

- rozsah omeškania

- R 60/2018 – podľa I. inštancie stačila jedna omeškaná splátka, II. inštancia a NS SR – nejednoznačné

---

1) Zmluvné postúpenie (44)

- „čo len časti... svojo záväzku“ <=> banka môže postúpiť pohľadávku zodpovedajúcu „tomuto peňažnému záväzku“
- => postúpiť možno celý záväzok, aj je omeškaná jeho časť
- postúpiť nemožno po úhrade
- => zaplacením pohľadávka zaniká – nie je čo postúpiť
- teória racionálneho zákonodarcu – prečo ustanovuje samozrejmosť?
- => pred postúpením **nemusí byť vyhlásená splatnosť** celého záväzku

---

---

1) Zmluvné postúpenie (45)

- podobne – úvery na bývanie
  - § 20 ods. 6 zák. 90/2016 Z. z.
  - platí to isté
- výnimky
  - rezolučné konanie – neplatia ustanovenia o výzve a omeškani (§ 40 ods. 10 zák. 371/2014 Z. z.)

---

1) Zmluvné postúpenie (46)

- súhlas klienta
  - predchádzajúci a písomný (§ 91 ods. 1 zák. 483/2001 Z. z.)
    - môže obsahovať podmienky a podrobnosti
- odchylná dohoda banky a klienta
  - forma „vyžadovaná zákonom“ - § 89 ods. 1 zák. 483/2001 Z. z.
  - => aj vo VOP
  - => možné aj odchylenie od § 92 – iné podmienky postúpenia

---

---

1) Zmluvné postúpenie (47)

- spotrebiteľská zmluva
  - hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa => neprijateľná podmienka – § 53 ods. 1 OZ
  - porovnanie pozície spotrebiteľa bez dojednanja a s ním (C-415/11 *Mohamed Aziz/Caixa de Catalunya*, C-226/12 *Constructora Principado/Jose Álvarez*)
  - neobmedzené postúpenie banky => spotrebiteľ nemôže posúdiť písomný súhlas
  - => neprijateľná podmienka – neplatná (§ 53 ods. 5 OZ)

---

1) Zmluvné postúpenie (48)

• Postúpenie pohľadávky iných subjektov

- podnik elektronických komunikácií
  - § 43 ods. 13 zákona č. 351/2011 Z. z.
- centrálny depozitár cenných papierov
  - § 110a ods. 1 zákona č. 566/2001 Z. z.
    - aj bez písomnej výzvy a kvalifikovaného omeškania
- advokát
  - § 23 zák. 586/2003 Z. z.
    - žiadna možnosť postúpenia (§ 23 ods. 5) – opačne NS ČR

---

1) Zmluvné postúpenie (49)

• Postúpenie pohľadávky zo spotrebiteľského úveru

- všeobecný zákaz postúpenia a prechodu (§ 17 zák. 129/2010 Z. z.)
- výnimky:
  - prevod v kríze (zák. 371/2014 Z. z.)
  - prechod z finančnej inštitúcie na inú so súhlasom NBS
  - prechod / postúpenie na iného neobmedzene oprávneného veriteľa A splatná pohľadávka
  - prechod / postúpenie na blízku osobu A splatná pohľadávka
- vzťah k § 92 ods. 8 zák. 483/2001 Z. z.?

---

1) Zmluvné postúpenie (50)

• Pohľadávky, ktorých postúpenie odporuje dohode s dlžníkom

- dohoda postupcu a dlžníka
- pri vzniku pohľadávky alebo následne
- nevyžaduje sa osobitná forma (aj vo VOP - § 273 ObchZ)
- úplný zákaz alebo podmienky
- => postúpenie je neplatné (R 46/2009)
  - následný súhlas dlžníka?

---

1) Zmluvné postúpenie (51)

• obmedzenie dohody o zákaze postúpenia

- neprimeraná podmienka v obchode s potravinami - § 3 ods. 5 písm. z) zák. 91/2019 Z. z.
- neprijateľná podmienka v spotr. zmluve - § 53 ods. 1 OZ
- neúčinnosť počas konkurzu
  - § 55 ZKR
  - § 167q ZKR
- neuplatňovanie počas rezolučného konania - § 40 ods. 10 zák. 371/2014 Z. z.

---

1) Zmluvné postúpenie (52)

• Účinky postúpenia voči dlžníkovi - § 526 OZ

- oznámenie postupcu – povinnosť!
  - prejav vôle, že pohľadávka bola postúpená na postupníka
  - ústne, písomne, aj počas konania (1 Obo 149/2007)
  - dôjdenie - § 45 ods. 1 OZ
  - dlžník nemá právo žiadať zmluvu (1 Obo 1/2009)
- preukázanie postupníkom – právo!
  - preukázanie zmluvy (*a contrario* § 526 ods. 2 OZ)
  - skúmanie dlžníkom => plnenie do úschovy?

---

1) Zmluvné postúpenie (53)

- do oznámenia/preukázania môže dlžník plniť postupcovi s účinkom zbavenia sa záväzku
  - plnenie § 559n. OZ, § 324n ObchZ
  - odoslanie/dôjdenie plnenia?
  - potom nesmie plniť postupcovi (5 Cdo 140/2007)
- iný zánik/zmena záväzku
  - analogicky – ochranný účel § 526 ods. 1 OZ
  - po oznámení/preukázaní – voči postupníkovi bez účinkov

---

1) Zmluvné postúpenie (54)

- zhrnutie (II. ÚS 409/2013, prevzaté do 5 Obdo 57/2019)
„oznámenie postúpenia cedentom... zbavuje dlžníka práva požadovať predloženie zmluvy o postúpení. Dlžník tak... nemá právo ani zisťovať, či vôbec nejaká zmluva bola uzatvorená, a fortiori tak nemôže namietat ani nedostatky jej platnosti (zhodne už R 119/2003; jeho závery boli... čiastočne relativizované v R 46/2009, pokiaľ ide o postúpenie pohľadávky v rozpore s § 525 OZ...)... Vo vzťahu k dlžníkovi je tak v týchto prípadoch postúpenie založené len na oznámení veriteľa o tom, že došlo k postúpeniu (zmene veriteľa)... Nerozhodné je, či je toto oznámenie kryté aj kauzálnym vzťahom (titulom) medzi postupcom a postupníkom, teda zmluvou o postúpení pohľadávky (v podobe kúpy pohľadávky, jej darovania či zabezpečovacieho postúpenia pohľadávky a pod.), ktorej existencia je relevantná len vo vzťahu postupcu a postupníka...”

---

1) Zmluvné postúpenie (55)

• Zodpovednosť postupcu - § 527 OZ

- doplnková úprava k iným ustanoveniam
- len pri odplatnom postúpení
  - za to, že veriteľ nadobudol pohľadávku s dohodnutým obsahom
    - zodpovednosť za neplatnosť, nesprávny výpočet, premlčanie, následné zníženie pohľadávky
  - za to, že dlžník splnil (§ 526 ods. 1 OZ)
  - za to, že dlžník započítal pohľadávkou proti postupcovi (§ 529 OZ)

---

1) Zmluvné postúpenie (56)

- následky:
  - § 507, § 597 OZ
    - zľava
    - odstúpenie
  - § 345, 346 ObchZ
- ručenie postupcu
  - § 546 až 550 OZ, § 303 až 311 (§ 312) ObchZ
  - do výšky odplaty => len pri odplatnom postúpení
  - nie: ak je postupník v omeškaní s vymáhaním

---

1) Zmluvné postúpenie (57)

- Informačná povinnosť - § 528 OZ
  - postupca podáva správy osobám zabezpečujúcim pohľadávku
    - § 526 ods. 1 OZ analogicky (aj § 307 ods. 3 OZ)
  - odovzdanie dokladov a informácií
    - o všetkom, čo potrebuje postupník
    - doklady – listinné dôkazy, listiny potrebné na uplatnenie práv
      - ale: postupca ich nemusí vyhotovovať ani obstarávať

---

1) Zmluvné postúpenie (58)

- Námietky dlžníka - § 529 OZ
  - postavenie dlžníka sa nezhoršuje
    - námietky, ktoré „mohol uplatniť v čase postúpenia“
  - námietky
    - absolútna neplatnosť
    - premĺčanie
    - odporovateľnosť
    - nevymáhateľnosť
    - nesplnená vzájomná zmluva

---

1) Zmluvné postúpenie (59)

- námiетка započítania
  - „v čase, keď mu bolo oznámené alebo preukázané postúpenie“
  - => rozdiel oproti ods. 1? - „v čase postúpenia“
  - „aj svoje... pohľadávky“ -
  - ak dlžník neoznámí pohľadávky => nemôže započítať
    - nezhoršuje sa postavenie?
  - § 529 ods. 2 aplikovať len na pohľadávky získané medzi postúpením a oznámením / preukázaním

---

---

1) Zmluvné postúpenie (60)

- judikatúra v zásade opačne
  - aj pohľadávky existujúce voči postupcoví treba oznámiť (2 Cdo 215/2018)
  - bez zbytočného odkladu – asi 8 dní (4 Obdo 32/2007), aj 16 dní (2 Obdo 34/2010)
  - pohľadávka dlžníka nemusí byť splatná (2 MCdo 1/2008)
  - ale: bez zbytočného odkladu postačuje pohľadávky oznámiť, netreba aj započítať (5 Obdo 10/2008)
- započítanie pri viacnásobnom postúpení
  - § 363 ObchZ

---

1) Zmluvné postúpenie (61)

• Vymáhanie postupníkom - § 530 OZ

- oddelenie práva vymáhať od postavenia veriteľa
  - vymáhanie – aj súdom
- účel – nejasný
  - „tichá cesia“
  - zabezpečovacie postúpenie (§ 544 OZ)
  - medziobdobie do oznámenia/preukázania postúpenia
  - vylúčenie započítania - § 530 ods. 2 OZ

---

1) Zmluvné postúpenie (62)

- zodpovednosť za vymoženie - § 527 ods. 2 OZ
- procesné prekážky
- návrh postupníka a jeho súhlas
  - prejav vôle
  - neformálny
    - v spore treba preukázať
- obmedzenie započítania
  - v čase vymáhania - § 529 nie je dotknutý

---

2) Zmluvné inštitúty založené na postúpení (1)

- Postúpenie na vybratie (inkasocesia)
  - postúpenie s dohodou, že postupník vydá výťažok postupcovi
  - účinky voči dlžníkovi - § 526
  - vzťahy
    - k dlžníkovi – ako postúpenie
    - medzi stranami – ako mandátna/prikazná zmluva
      - komisionárska zmluva? (1 MObdo V 6/2009 – nie)

---

2) Zmluvné inštitúty založené na postúpení (2)

- postavenie v konkurze (nem. doktrína)
  - postupca môže žiadať vylúčenie v konkurze na postupníka
  - postupník nemôže žiadať vylúčenie v konkurze na postupcu

---

2) Zmluvné inštitúty založené na postúpení (3)

• Oprávnenie na inkaso pohľadávky

- veriteľ oprávni 3. osobu, aby vo vlastnom mene vymáhala pohľadávku od dlžníka
- výslovne upravené len v § 530
- zahraničná doktrína pripúšťa
  - rovnako Rv 75/39
- **NS SR nepripúšťa** (1 MObdo V 6/2009)

---

2) Zmluvné inštitúty založené na postúpení (4)

• Faktoring

- podnikateľ prevádza svoje pohľadávky na faktora za menovitú hodnotu zníženú o províziu
- 2 formy:
  - „pravý faktoring“ – faktor nadobúda pohľadávku, sám znáša riziko vymožitelnosti => **kúpa** pohľadávky
  - „nepravý faktoring“ – faktor nadobúda pohľadávku, ale riziko vymožitelnosti znáša podnikateľ => **úverový** vzťah
    - pohľadávka je na zabezpečenie a na inkaso

---

2) Zmluvné inštitúty založené na postúpení (5)

• Prevod (cesia) zmluvy

- pozitívnoprávne takmer neupravená
  - výnimka: § 18 zák. 170/2018 Z. z.
  - judikatúra akceptuje (3 Obdo 7/2009, 3 Obo 69/2011)
- prevod všetkých práv a povinností
  - nutný súhlas dlžníka (analogicky § 531 ods. 1 OZ)
  - jeden úkon – **nemožno oddeľovať** postúpenie a prevzatie dlhu

---

---

3) Zabezpečovacie postúpenie (1)

• Zabezpečovacie postúpenie - § 554 OZ

- pohľadávku možno zabezpečiť
  - akcesorita zabezpečenia! (podobne 5 Cdo 99,100,101/2009, 1 Cdo 48/2010)
- postúpením pohľadávky
- dlžníka alebo tretej osoby
- na veriteľa

---

3) Zabezpečovacie postúpenie (2)

- účel – ako záložné právo (§ 151mb OZ)
  - analogická aplikácia? (§ 853 ods. 1 OZ)

• Postúpením pohľadávky

- vzťah medzi zabezpečovacím postupom a zabezpečovacím postupníkom (veriteľom)
  - ako postúpenie - § 524 až 530 OZ
  - fiduciárne povinnosti
    - vymáhanie, vydanie výťažku (§ 151mb ods. 5 OZ)

---

3) Zabezpečovacie postúpenie (3)

- rezolutívna podmienka – analogicky § 553 ods. 3 OZ
  - ale: znova notifikácia/preukázanie (§ 526 OZ)
- zabezpečovacie právo v konkurze na zab. postupcu (§ 8 ZKR)
  - veriteľ má len oddelenú podstatu (§ 69 ZKR)
- stret záložného práva a zabezpečovacieho postúpenia
  - postúpenie založenej pohľadávky – áno (§ 151h OZ)
    - voči dlžníkovi – rozhoduje notifikácia (§ 151mb ods. 2 OZ)
  - založenie už postúpenej pohľadávky – nie (§ 151d ods. 1 OZ)

---

3) Zabezpečovacie postúpenie (4)

- vzťah k dlžníkovi postúpenej pohľadávky (poddlžník)
  - ako postúpenie - § 524 až 530 OZ
  - poddlžník nemôže namietat zabezpečovací účel (§ 526 OZ)
  - možnosť započítania pohľadávok poddlžníka voči postupníkovi
    - zníženie zabezpečenia!

---

4) Dohoda o zrážkach zo mzdy (1)

- Dohoda o zrážkach zo mzdy
  - uspokojenie pohľadávky veriteľa
  - možno zabezpečiť
  - písomnou dohodou dlžníka a veriteľa
  - o zrážkach zo mzdy a iných príjmov
- význam - zabezpečenie drobných pohľadávok (§ 9 ods. 13 zák. 129/2010 Z. z.)
  - záložné právo drahé + hodnotné
  - ručiteľ – rizikový

---

4) Dohoda o zrážkach zo mzdy (2)

- podstatou je zabezpečovacie postúpenie

---

4) Dohoda o zrážkach zo mzdy (3)

- Uspokojenie pohľadávky veriteľa
  - pohľadávka – peňažná
  - budúce?
- Možno zabezpečiť
  - akcesorický charakter
    - len k platnej pohľadávke
  - zabezpečenia aj uspokojenie (právo na výplatu)

---

4) Dohoda o zrážkach zo mzdy (4)

- Písomná dohoda
  - dohoda veriteľa a dlžníka
  - forma - § 40 ods. 3, § 46 ods. 2 OZ
  - obsah:
    - prejav vôle dlžníka, že súhlasí so zrážkami zo mzdy v prospech veriteľa na uspokojenie jeho pohľadávky
    - výška zrážky – určitelným spôsobom (napr.: v max. výške)
    - nie:
      - zamestnávateľ
      - nemenná suma zabezpečovanej pohľadávky

---

4) Dohoda o zrážkach zo mzdy (5)

- Zrážky zo mzdy
  - mzda - § 118 ZP
  - iné príjmy (§ 89 EP)
    - prac. odmena členov družstiev
    - odmeny z dohôd
    - náhrada príjmu pri dočasnej PN
    - dávky soc. poistenia
    - dôchodky
  - plát

---

4) Dohoda o zrážkach zo mzdy (6)

• Účinky

- predložením zamestnávateľovi
  - má skúmať platnosť?
- zrážky len vo výške podľa EP
  - § 69 až 72 EP
- vyplácajú sa veriteľovi na uspokojenie pohľadávky

---

4) Dohoda o zrážkach zo mzdy (7)

• Spotrebiteľské vzťahy

- neprípustnosť dohody o zrážkach zo mzdy - § 5a zákona č. 250/2007 Z. z., ledaže
  - je na samostatnej listine
  - spotrebiteľ bol poučený o jej následkoch
  - mal možnosť ju odmietnuť
- neprijateľné podmienky § 53 OZ?

---

4) Dohoda o zrážkach zo mzdy (8)

- samostatná listina
  - môže obsahovať len dohodu o zrážkach
  - následok: neplatnosť (§ 40 ods. 1 OZ)
- poučenie spotrebiteľa
  - akoukoľvek formou
  - podstata: dohoda bude viesť k strate časti nároku na mzdu, ktorá sa bude priamo poukazovať veriteľovi

---

---

4) Dohoda o zrážkach zo mzdy (9)

- možnosť odmietnuť
  - právna, nie ekonomická
    - rozpor s § 9 ods. 13 zák. 129/2010 Z. z.
  - prejav vôle s inou dohodou/zmluvou nemôže byť zároveň súhlasom s dohodou o zrážkach zo mzdy
- neprijateľná podmienka?
  - značná nerovnováha v právach
    - dlžník: získava prostriedky => zabezpečenie je opodstatnené

---

4) Dohoda o zrážkach zo mzdy (10)

- uspokojenie bez súdneho prieskumu?
  - C-34/13, *Kušionová proti SMART Capital* – mimosúdny výkon práva neodporuje smernici 93/13/EHS
  - musia existovať prostriedky ochrany:
    - na zdržanie sa zrážok
    - preskúmanie rozsahu pohľadávky
  - => samo ríziko vymoženía nespôsobuje neprijateľnosť podmienky

---

Ďakujem za pozornosť

michal.novotny@justice.sk
